

Puisen pakkausmateriaalin ISPM 15 –standardin mukaisen merkinnän käyttöoikeus ja merkinnänhaltijarekisteri

1. Yleistä

YK:n maatalous- ja elintarvikejärjestö FAO on laatinut IPPC (International Plant Protection Convention) -sopimuksen perusteella puista pakkausmateriaalia koskevan ISPM 15 -standardin, jossa määritellään puiselle pakkausmateriaalille käsittely- ja merkintävaatimukset. Sen tarkoituksena on estää kasvintuhoojien leviäminen maasta toiseen pakkausmateriaalin mukana. ISPM 15 -standardin vaatimukset koskevat sekä havu- että lehtipuusta valmistettua pakkausmateriaalia. Puiseksi pakkausmateriaaliksi luetaan mm. kuormalavat, alustat, kehikot, kelat, laatikot ja rasiat, tynnyrit, pytyt sekä tuki- ja välipuut. Standardin vaatimukset koskevat viennissä myös puutavaraerien tuki- ja välipuita. Käsittely- ja merkintävaatimukset eivät koske puuperäisiä teollisesti valmistettuja materiaaleja kuten vaneria, lastu- ym. levyjä eikä alle 6 mm puuainesta.

Säädösmuutoksen jälkeen (1.10.2014) sinällään ilman kuormaa EU-alueelle tuotava puinen pakkausmateriaali (CN 4415) tulee olla käsitelty ja merkitty ISPM 15 -standardin mukaisesti, eikä sitä voi enää tuoda kasvinterveystodistuksella. Vastaavasti EU:n ulkopuolisiin maihin pelkkää pakkausmateriaalia vietäessä, käytäntö vaihtelee vastaanottajamaan vaatimusten mukaan.

Suomessa ISPM 15 -standardin mukaisen merkinnän käyttöoikeuden myöntää Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. Merkinnän saa tehdä vain toimija, jolle Evira on myöntänyt merkinnän käyttöoikeuden ja antanut tunnusnumeron. Merkinnän käyttöoikeuden voi saada saha tai puutavaran kuumennuskäsittelylaitos tai puisen pakkausmateriaalin valmistaja, viejä, huolitsija tai muu sellainen toimija.

Merkinnän käyttöoikeuden myöntäminen ja rekisteröinti perustuvat kasvinterveyden suojelemisesta annettuun lakiin (702/2003, muut. 384/2008), joka tuli voimaan 1.7.2008 sekä lakia täydentävään maa- ja metsätalousministeriön asetus kasvinterveyden suojelemisesta 17/08, muutos 1/10, muutos 13/13 ja muutos 13/14.

2. Merkintäoikeuden hakeminen ja rekisteröinti

Toimijan, joka haluaa käyttää sahatavaran, puisen pakkausmateriaalin tai sen valmistamiseen tarkoitetun puutavaran merkitsemiseen liitteen 1 mukaista merkintää, on haettava merkinnän käyttöoikeutta Elintarviketurvallisuusvirasto Eviralta tämän vahvistamalla lomakkeella. Merkinnän käyttöoikeus on aina toimipaikkakohtainen. Merkintäoikeuden haltija hankkii tarvittavat leimasimet tai muut merkintävälaineet ja vastaa siitä, että merkintä tehdään vain standardin vaatimukset täyttävään puiseen pakkausmateriaaliin ja ainoastaan päätöksessä mainitussa paikassa (osoitteessa).

Merkinnän käyttöoikeuden saaneet toimijat rekisteröidään Eviran merkinnänhaltijarekisteriin. Eviran internetsivuilla pidetään toimijaluetteloa, johon voidaan merkitä toimijan nimi, paikkakunta ja rekisterinumero sekä tieto toimialasta (pakkausmateriaalin tai puutavaran valmistaja).

3. Merkinnän käyttöoikeuden myöntämisen edellytykset

Elintarviketurvallisuusvirasto myöntää liitteen 1 mukaisen puisen pakkausmateriaalin merkinnän käyttöoikeuden seuraavin edellytyksin:

- 1) sahatavaran toimittajalle, kun
 - a. toimittajalla on käytettävissä sahatavaran kuivaukseen puutavaran kuumentamistarkoitukseen laitteisto, jonka avulla sahatavara voidaan käsitellä 4. kohdan 1. kappaleessa mainitulla tavalla, ja
 - b. toimittajalla on käytössään tietojärjestelmä tai muu tiedon säilytysmenetelmä, jonka avulla kunkin sahatavaraerän kuivauksesta ja muusta käsittelystä on saatavissa tiedot, joiden perusteella voidaan varmistua edellä tarkoitettujen kuivausvaatimusten täyttymisestä; sekä
- 2) puisen pakkausmateriaalin toimittajalle, valmistajalle tai korjaajalle, kun
 - a. pakkausmateriaalin valmistukseen käytetään vain joko mainitulla merkinnällä varustettua sahatavaraa tai sahatavaraa, jolla on kasvinsuojeluviranomaisen antama tavaraeräkohtainen todistus siitä, että se täyttää 4. kohdan 1-2 kappaleessa luetellut vaatimukset, tai
 - b. pakkausmateriaalin valmistajalla tai sen korjaajalla on käytössään laitteisto, jonka avulla materiaali voidaan käsitellä 4. kohdan 1. kappaleessa mainitulla tavalla, ja
 - c. toimittajalla on käytössään tietojärjestelmä tai muu tiedon säilytysmenetelmä, jonka avulla kunkin sahatavaraerän kuivauksesta ja muusta käsittelystä on saatavissa tiedot, joiden perusteella voidaan varmistua edellä tarkoitettujen kuivausvaatimusten täyttymisestä.

4. Käsittely- ja merkintävaatimukset

Tämän ohjeen liitteen 1 mukaisella merkinnällä A voidaan merkitä sellainen puutavara, sahatavara tai puinen pakkausmateriaali, joka on kuoretonta ja kuumennuskäsittely siten, että lämpötila puuaineksessa kauttaaltaan on 30 minuutin ajan vähintään 56 °C. Merkinnässä on oltava käsittelyä kuvaava kirjainlyhenne HT. Kuumennuskäsittely voidaan tehdä myös puutavaran uunikuivauksen yhteydessä, jos edellä mainitut käsittelyvaatimukset täyttyvät.. Käytännössä vaadittu lämpötila saavutetaan, jos kuumennusprosessin aikana kuumennuskammion ilman lämpötila on yhtäjaksoisesti vähintään 65 °C 24 tunnin ajan. Kuumennuskäsittelyajan tarve riippuu puuaineksen paksuudesta, kerralla käsiteltävän puun määrästä sekä käsittelylämpötilasta.

Puinen pakkausmateriaali voidaan myös valmistaa kuorettomasta puutavarasta, jolle on tehty metyylibromidi -kaasutuskäsittely. Tällöin tulee käyttää liitteen 1 mukaista B merkintää. Suomessa metyylibromidin käyttö ei kuitenkaan ole sallittua. Liitteen 1 mukaisen B merkinnän käytölle tulee olla hyväksyntä merkintäoikeuspäätöksessä.

Liitteen 1 mukaisella merkinnällä C voidaan merkitä kuoretton, alle 20 cm läpimitaltaan oleva puutavara, sahatavara tai puinen pakkausmateriaali, joka on dielektrisesti kuumennettua siten, että lämpötila ytimen lisäksi myös puun pinnalla on yhden minuutin ajan vähintään 60 °C. Lämpötila on saavutettava 30 minuutin kuluessa käsittelyn aloittamisesta.

Puisen pakkausmateriaalin merkintä on tehtävä vähintään kahdelle sivulle siten, että valmiissa pakkauksessa ja muussa pakkausmateriaalissa merkintä on ulkopuolella näkyvissä. Merkinnän on oltava pysyvä eikä se saa olla siirrettävissä. Merkinnän on oltava selkeästi luettavissa. Merkinnän tekemiseen ei saa käyttää punaista tai oranssia väriä.

Standardia sovelletaan sekä uuteen että käytettyyn puupakkausmateriaaliin. Milloin standardin mukaisella merkinnällä varustetun pakkausmateriaalin yksittäinen osa korvataan 1. kappaleessa luetellut käsittelyvaatimukset täyttävällä osalla, on korvaava pakkausmateriaalin osa merkittävä 2. kappaleessa tarkoitettulla tavalla. Laajemmissa korjauksissa ja milloin ei ole varmuutta, että vanha

pakkausmateriaali täyttää vaatimukset, on pakkausmateriaali käsiteltävä uudelleen ja mahdollinen vanha merkintä poistettava ja pakkausmateriaali on merkittävä uudelleen edellä 2. kappaleessa tarkoitetulla tavalla.

Käytettäessä liitteen 1 mukaista A merkintää sahatavaran merkitsemiseen, on merkintä tehtävä sahatavaran kääreeseen, sahatavaranippuun tai sen etikettiin. Merkinnän on oltava näkyvä ja säänkestävä ja sen on täytettävä lisäksi edellä 2. kappaleessa tarkoitetut vaatimukset.

5. Valvonta

Kasvinterveyden valvontaviranomaiset valvovat rekisteriin merkittyjen toimijoiden tuotantoa ja toimintaa. Valvontatarkastuksia tehdään laaditun vuosittaisen valvontasuunnitelman pohjalta. Tarkastajilla on oikeus ottaa näytteitä laboratoriotutkimuksia varten. Rekisteriin kuuluvan toimijan on vaadittaessa annettava tarkastajalle valvontaa ja tarkastuksen suorittamista varten tarvittavat tiedot. Toimija on velvollinen avustamaan tarkastuksen suorittamisessa ja mahdollisessa näytteenotossa valvontaviranomaisen antamien ohjeiden mukaan.

6. Maksut

Päätös merkinnän käyttöoikeudesta ja merkinnän käyttöoikeuden ylläpitoon liittyvät tarkastukset ovat maksullisia. Maksut määräytyvät kulloinkin voimassa olevan maa- ja metsätalousministeriön Elintarviketurvallisuusviraston maksullisista suoritteista antaman asetuksen mukaisesti. Evira laskuttaa nämä maksut annetun päätöksen ja tarkastajien toimeksiantojen perusteella.

7. Muutoksista ilmoittaminen ja rekisteristä poistaminen

Rekisteriin merkityn toimijan tulee viipymättä ilmoittaa kirjallisesti Eviraan toiminnan lopettamisesta, omistussuhteissa tai toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista, jotka vaikuttavat toimijan rekisteriin merkitsemiseen tai merkinnän käyttöoikeuteen.

Toimijan kirjallisen ilmoituksen perusteella tai jos tarkastuksen perusteella todetaan toiminnan päättäneen, toimija poistetaan rekisteristä. Evira vastaa rekisteristä poistamisista.

Jos tehdyssä tarkastuksessa todetaan, ettei rekisteriin merkitty toimija täytä rekisteröinnin edellytyksiä taikka ei noudata säädettyjä määräyksiä, Evira antaa toimijalle kirjallisen huomautuksen sekä tarvittaessa ilmoittaa määräajan, jonka kuluessa toiminnassa havaitut virheellisyydet on korjattava. Evira poistaa rekisteristä toimijan, joka ei huomautuksesta huolimatta korjaa toiminnassa havaittuja virheellisyyksiä. Rekisteristä poistetulla toimijalla ei ole merkinnän käyttöoikeutta.

Perusteet:

- Laki kasvinterveyden suojelemisesta (702/2003, muut. 384/2008)
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus kasvinterveyden suojelemisesta (MMM 17/08, muutokset 1/10, 13/13 ja 13/14)
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran maksullisista suoritteista

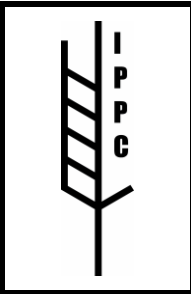
Lisätietoja: Sanna Välimäki (029 530 4187), Atro Virtanen (029 530 5047)

LIITE 1

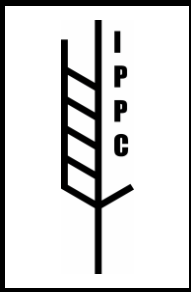
KANSAINVÄLISEN KASVINSUOJELUTOIMENPIDESTANDARDIN (ISPM) NRO 15 (GUIDELINES FOR REGULATING WOOD PACKAGING MATERIAL IN INTERNATIONAL TRADE) MUKAINEN MERKINTÄ PUISELLE PAKKAUSMATERIAALILLE

- Merkin­nän kirjainten merkkikoko tulee olla mahdollisimman suuri ja selkeä.
- Merkintä tulee tehdä puuhun näkyvästi ja pysyvästi; leima, polttoleima tai maalaamalla.
- Merkintää ei saa tehdä punaisella tai oranssilla värillä.
- Merkintä on tehtävä pakkauksen kahdelle sivulle. Irralliset tuki- ym. puut on merkittävä jokainen erikseen.
- Merkin­nän asettelun kehysineen tulee olla liitteen 2-sivulla olevien mallien mukaisia.

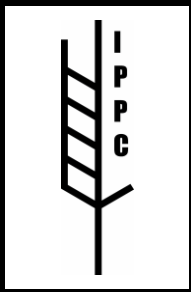
A)

 <div data-bbox="344 745 786 1037" style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> <p>FI – XXXXX</p> <p>HT</p> </div>	<p><i>Selitys:</i></p> <p><i>FI = maatunnus (Suomi)</i></p> <p><i>XXXXX = merkinnänhaltijan tunnusnumero</i></p> <p><i>HT= kuumennuskäsittely (Heat treatment)</i></p>
--	--

B)

 <div data-bbox="344 1214 786 1505" style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> <p>FI – XXXXX</p> <p>MB</p> </div>	<p><i>Selitys:</i></p> <p><i>FI = maatunnus(Suomi)</i></p> <p><i>XXXXX = merkinnänhaltijan tunnusnumero</i></p> <p><i>MB = Metyylibromidi -kaasutuskäsittely (käsittely ei ole sallittu Suomessa)</i></p>
--	---

C)

 <div data-bbox="344 1684 786 1975" style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> <p>FI – XXXXX</p> <p>DH</p> </div>	<p><i>Selitys:</i></p> <p><i>FI = maatunnus(Suomi)</i></p> <p><i>XXXXX = merkinnänhaltijan tunnusnumero</i></p> <p><i>DH = Dielectric heating - kuumennuskäsittely</i></p>
--	--

Esimerkkejä standardin mukaisista merkinnän muodoista ja käsittelymerkintöjen asettelusta:

	XX - 0000 ZZ
---	-------------------------------

	XX - 0000 ZZ
---	---

	XX - 0000 - ZZ
---	-----------------------

	XX - 0000 ZZ
---	-------------------------------

	XX - 0000 ZZ
---	---

	XX - 0000 - ZZ
---	-----------------------

Merkintöjen selitys:

XX = käsittelymaa

0000 = merkinnänhaltijan
tunnusnumero

ZZ = käsittely